ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 70 դրշ. վեց ամսեայ 35 դրշ. Եռամսեայ 20 դրշ. — ԳԱՒԱՌԻ համար, տարեկան 90 դրշ. Վեցամսեայ [illegible] դրշ. Եռամսեայ 25 դրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 25 ֆր. Վեցամսեայ 13 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

ԶԱՂԻԿ

ԹԵՐԹԱԹԵՐ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK

Galata, Kourchounlou han, N. 7 Constple.

زاغيك» ارمنيجه يومى وسياسى غزيتەدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ,

Կալաթա, Գուրշունլու խան, թիւ 7

ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի տրուիր:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԶ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 493 — "ԶԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ — 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՀԱՒԱՏՔԻՆ ԵՏԻՆ

Ուշադրութիւն բրէք. երազ մը չէ պատմելիքս, այլ իրողութիւն մը, որ մեր առաջին անգամ մէջ տեղ նետուելու մեղքէն, կրնայ ահեղ կսկիծի կարծիք անունը տուլիլ անոր։ Կարծիքներ կան, սակայն որոնք բուն իրողութենէ կը տարբերին բան երեւոյթին, մի միայն անոր համար, որ դեռ հանրութեան կողմէն վաւերացուած չեն։ Բայց ամէն վաւերացուած կարծիքին յառաջերութեանը կը կարօտի։

Ասկէ բաւական տարի առաջ, պարբերական երկու հանդէսներու մէջ կարդացինք թէ Խարբերդաբնակ Տոքտ. Միքայէլ Յակոբեան, կրօնական ջերմեռանդութենէ մը մղուած, իր կողմէն չորս ոսկի ամսաթոշակ յատկացուցած է Պատ. Դաւիթի, զանի իր տրամադրութեան տակ ծառայեցնելու, շրջուն քարոզիչի անունին տակ, իբրեւ հոգեւոր զսպրուցիչ։ Այս կարգի մեռաղեայ ժամացոյցներու հետ վերաբերութիւն մը չունի, սակայն, այդ զսպրուցիչի պատուելիական հանդամանքը։

Այն օրէն իսկ, երբ այդ լուրը մէջ տեղ նետուեցաւ, իբրեւ իրականութիւն, զտնուեցան ոմանք, որ չատ հաշտ կերպով չհիւրընկալեցին զանի, նոյն իսկ Խարբերդի բողոքականութեան տեղական ջղերը այլ եւ այլ մեկնութիւններ տուին Տոքտորին ձեռնարկին, մեկնութիւններ, որոնց մէջ հաւատքի ջեռեռանդութիւնը միայն իր տեղը չէր կրցած գրաւել։ «Որովհետեւ, կ'ըսէին անոնք, հաւատքի ա՞նունով արուած նուէր մը անունով չի պանծար, պէտք է ձախր չդիտնայ թէ ի՞նչ կը գործէ աջը, թէ՝ Տոքտ. Միքայէլ, աւելի ուղղամտորէն ցոյց տուած պիտի ըլլար իր բարեպաշտի ջերմեռանդութիւնը, եթէ այդ նպատակ յանձնէր պատուելիական մատակարարութեան անուանին, եւ վարչութիւնը որոշէր անոր գործածութեան կերպը եւ գործածուելիք պաշտօնեան։» Բայց Տոքտ. Միքայէլ այդպէս չէր բրած, եւ գրած օրշած էր ամսական, ինքը տուած էր պաշտօնէին ձին, ինքը ընտրած էր նաեւ պաշտօնեան։

Եւ պաշտօնեայի քաղաքին հետ իր բանեցուցածութեան համար ալ քաղաքէ քաղաք։

—Ու ոմանք հիմնուելով Պողոս առաքեալի խօսքին վրայ, կրսէին, թէ ճշմարիտ ատուածապաշտութիւնը շահաճառութիւն մը չէ (Բ. Տիմ. Զ. 5)

—Բժշկի ոէքլամի նոր ձեւ մըն է ասիկա, ըսինք չատերս։ մէկ նոր արտատպութիւնը ամերիկեան բարքերու, որոնք հետզհետէ մեր մէջ մուտ գտնել սկսած են շնորհիւ մեր բողոքական եղբայրներուն։

Պատ. Դաւիթ Արաբկիր ալ եկաւ։ Զինքը մոտէն չճանչցողներուն կ'արժէ որ իր անձը ճանչցնենք նախ։ Ինքը ազգով ասորի մըն է, կրօնքով բողոքական, պաշտօնով պատուելի, եւ իր մասնագիտութիւնն է հոգեւի նրի վաճառման մենաշնորհը։ Իր հասակը երկու մէթրի չափ երկայն է, կա՛մ քիչ մը աւելի կա՛մ քիչ մը պակաս։ Ասուած ուզեր է որ իր գլխոյ մազերն ալ միանան իր ծնօտին չուրջ, արծաթ գլուխ մը ստորոտ փուչելու համար։

Իր քարոզիչի կամ զարթուցիչի լատարանը կազմուած է «սրտերը խախտեցնել», «մեր հոգիները մխել», «հագդ ու միւսթանագ», «վառել ու վառուիլ», «հոգի», «ամպերուն մէջ ճերմակ ձիաւոր հաւատք»ի պէս բառերու եւ բացատրութիւններու վաւերակերպ հաւաքածոյէն։

Իր ժամի ժակութիւնը կը կազմեն «ո՜հ, ո՜հ,» «կրակ ու դժոխք» «սատանայ եւ հրեշտակ», «հոգեցուած, չհանգչած կրօնք» «դժոխքներ նկարագրութեամբ յայտնութեան գիրք», «չենք ուզում» «կշռուած արցունք» «մենք որ եկած ենք, ազօթք» եւ այլն։

Իր դրագիտութիւնն ու թղթակցական հմտութիւնը ճոխացած է «Ռարգակ» ուղղագրական բացատրութիւններով։

Ք.ենի մը ամիսներէ ի վեր կը շարունակէ իր զարթուցիչի դերը Արաբկիրի ժողովարանին մէջ։ Շատեր դիմեցին իրեն ու փոխանակ չինութիւն մը զուրա բերելու անկէ, ուսկիդիներէ ոմանք ծաղրածութեան նոր պաշարներով բեռնաւորեցին իրենց միտքը ու ասանկով խօսքի նիւթ մը եղան։ Գաւիթեան այդ քարոզիչերը

Հոգիէն ներշնչուած մը կոչումի մարդ մը կը ներկայացնէ ինքզինքը Պատ. Դաւիթ։ Զենք դիտեր, ե՛րբ. Խարբերդի ուսուցիչ միսիոնարուհի. ներէն մին՝ էս կատակ կէս իրա՝ օր մը բսած է. «Եթէ ստոյգ է թէ Պատ. Դաւիթ Հոգիէն ներշնչուած է, ինչ կ'ըլլար որ այդ Հոգիէն քիչ մը ալ իր աղջիկներուն տար, որպէս զի մենք ալ հանգչէինք քիչ մը»։

«Պողոս Առաքեալի քարոզական կոչումը տրուած է ինձի», կ'ըսէ եղեր Պատ. Դաւիթ։ Մենք դիտենք թէ Պողոս Առաքեալ ձրի քարոզեց, իր իրաւանակարութեան արուեստով կերակրուած։ Կը հարցնենք Պատ. Դաւիթի, թէ ինչո՞ւ ասկէ առաջ առանց չորս ոսկի ամսաթոշակին տուած ապահովութեան, այդ միեւնոյն կոչումը չէր զգար իր մէջ, թէ ի՞նչու, նոյն իսկ ասկէ առաջ Զնքուչը թողուց։ Սա պարագաները մեզի հաւատալ կուտան որ ո՛չ թէ Պողոս Առաքեալի կոչումն է զինքը շրջեցնողը, այլ Տոքտորին կլորիկ ոսկին, թէ՝ Հոգիին ազդեցութիւնը այնքան տկար է իր մէջ, որ անի տեղի տուաւ՝ Զնքուչի քարոզչութեան խնդրոյն առթի։՝ իր կնոջ թելադրանքին։ Ասանկ տկար արարածի մը թելադրանքէն չարժուող հոգին, կրնայ աւետարանիր եղած ըլլալ։

Ժամանակ մը քարոզելէն վերջ, ծանոթանալութիւն մը ալ ընել տուաւ ժողովուրդին, հաղորդութիւն մը ալ բաւաւ։ եւ օր մը բաւաւ մէկ քանիներու «Հոգին ինձի կ'ըսէ որ պոռամ եւ բարոզեմ, հոս գործը աւարտեց հոգին, հիմա ինձի կը հրամայէ, որ տանի ուսկիսի տ, ու երթամ Շէրիկ երթամ Ակն եւայլն»։

Եւ ստուգիւ, անդամ դուրեկան համար թէ Հոգին է որ զինքը կը տանի, կը բերէ, քաղաքէս մեկնեցաւ։

Իր բացակայութեան նոր տեսարան մը պարզուեցաւ։

Տ.քդ. Միքայէլ քաղաքս պիտի գար Խարբերդէն, իր տուած դրամին հոգեւոր հաշիւր քննելու, ըսին շատեր։ Մինակ չեկաւ, սակայն ինքը, դեղարանն ալ շալկել տուած էր վսեռոր դեղագործի մը։ Տոքտ. Միքայէլ իբրեւ հին ծանօթ մեր քաղաքին, ամէնուն համակրանքը կը վայելէր հոս, բայց այս անգամ, հոգեւոր հաշիւի անունով եկած պատն, դեղարան մըն ալ հետը բերած ըլլալու պարագան, բժշկի ոէքլամի կարծիքին մէջ ամրապնդեց մեզ։ Պէտք չէր որ մենք սխալ կարծիք մը կազմած ըլլայինք։ Եւ Տ.քդ. Միքայէլ մեզ չխաբեց։ Պատ. Դաւիթ անուղղակի կերպով կատարած էր շրջուն յայտարարութեան իր դերը. հիմա արդիւնքին ժամանակն էր, եւ Տ.քդ. Միքայէլ պատուելիին ամսաթոշակին կրկինը պէտք էր որ հանէր անոր այցելած մեկ քաղաքէն միայն։ Եւ Պատ. Դաւիթ, որ Շէրիկ կը դտնուէր անմիջապէս փութաց դառնալ Արաբկիր։

Ի՞նչ բրիդիք վայրկեան Պատուելիին համար։

Մեկնած պահուն յայտարարած էր, թէ Հոգին իրեն կը հրամայէ մեկնիլ ու քիչ յետոյ Տ.քդորը կը հրամայէր իրեն Արաբկիր մնալ։

Երկու սուրի մէջտեղը մնացած էր Պատ. Դաւիթ։

Որո՞ւն հրամանը յարգել . . .

Հոգին պահ մը ինքզինքը ծածկեց մութ ամպերու տակն, թողլով որ Տ.քդորին ոսկի հրամանը յաղթանակէ։

Պատ. Դաւիթի Հոգին, կ'երեւի թէ տկար է ի հարկին, եւ միեւնոյն ժամանակ նահանջող ալ։

Մենք այսպէս չենք բնդունած, սակայն, Աւետարանի Հոգին։

Հաշիւներէ վեր է անիկա, չ'ընկրկիր. չի խաբեր. այլ միեւնոյն թափով եւ միեւնոյն ջնորհներով կը գործէ միշտ ու միշտ։

Ան օրքան կեղծիք հաւատքին չուրջը։

Հաւատքի ու կրօնքի այս թուլամանական նիւթականացումը զիս կը ստիպէ որ զուգակշիռ մը չինենք հինի եւ նորի թուանշաններ դաղտնիք բարոյ խորհրդանշաններ եղան երբեմն կրօնքին ու իմաստասիրութեան համար։ Մարդկային միտքը դերբնական յայտնութիւններու ցուցակութիւններ մտնուեց զորութեան մէջ այդ թուանշաններուն, որոնք ամէնէն աւելի նիւթական ըլլալու սահմանուած էին։ Հիմա ալ այդ միեւնոյն ոմբոնոմը կայ թուանշաններուն հանդէպ սա տարբերութեամբ միայն որ երբ նախնիք թուանշաններ կ'անիւթացնէին կրօնքի եւ իմաստասիրութեան խորհրդութիւններով. հիմա մեր պատուելիներէն ոմանք Հոգին կը նիւթացնեն, ոսկիներու թուաբանական նիւթականացումին կապելու համար մեր կեանքը, մեր կրօնքը։

Աւետարանը ո՞րքան լայն հիմեր ունի ասոնց համար։

Զենք կրնար ըմբռնել։

Ցաղորդ յոդուածով մը խնդիրը պիտի քննենք տարբեր տեսակէտով մը։

ՄՍԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ՊԱՏՃԱՌԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տարօրինակ խնդիր մը կազմեցին սա Գնէլ վարդապետին՝ Քղիի առաջնորդ ընտրուիլը, իրեն յանձնուած պաշտօնը ընդունելը եւ ճամբորդութեան պարագաները, երթալու որոշումը, յերթալու տրամադրութիւնը ճամբու ծախքին չդրկուիլը, եւ այլն, եւ այլն — Շա՞տ տարօրինակ խնդիր մը։

Ո՞ տարօրինակութիւնը կը շարունակուի տակաւին։

Հիմա ալ սոսկ «Կ'իմանանք թէ»ի մը վրայ հաստատուած լուր մըն է ակնոցով նետուեցաւ։ — «Կ'իմանանք թէ, Գնէլ վարդապետ ուրիշ պաշտօնի մը պիտի կոչուի. որովհետեւ Քղեցիները դարդ չեն ուզած Պատրիարքարանի պահանջած օրինական ծախքերը հոգալ. եւ արդէն ալ վերահաս ճմրաճ պատճառաւ անկարելի է ճամբորդուիլն ընել այդ հեռաւոր գաւառս»

Կը տեսնէք աղուորիկ պատճառաբանութիւններ, որոնք իրենց բովանդակ անիմաստութեամբ մէջ թաքուն հաշիւներու մը գոյութիւնն ալ կը մատնեն։

Բայց այդչափ չէ՛ ամէնքը.—

«Միւս կողմէ կը լսենք թէ. — կը «շարունակէ նոյն լուրը. — Քղեցիք «աւելի լաւ կը համարին առանց ա«ռաջնորդի մնալ. քան թէ ծախքերը «վճարել»

Այսչափը կը բաւէ արդէն։ Բացէ ի բաց յայտնի է թէ այս «կը լսենք»-ները եւ «կ'իմանանք»ները խախուտ յենարաններ մրն են, որոնց վրայ հիմնուած է ամբողջ սուտերու շէնք մը, անշուշտ ուրիշ նպատակաւ մը յօրինուած։ Այդ նպատակը՝ առ այժմ հարկ չենք տեսներ մէջտեղ հանելու։

Ինչ որ ահեղիօրէն անիմանալի կը մնայ մեզի — եւ հաւանաբար Գնէլ վարդապետի համար ալ — այս ամբողջութեան մէջ, այն պարագան է թէ, ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ որ մարդիկ, —Քղեցիները,—իրենց առաջնորդ մը ընտրեն եւ յետոյ «աւելի լաւ համարին առանց առաջնորդի մնալ, քան թէ ծախքերը վճարել։»

Ասիկա սխա՛լ է։

Ո՞վ է քներ, եւ հասկցեր Քղեցիներուն ատանկ մտադրութիւն մը ունենալը։

Մարդիկը, ընդհանրապէս, առաջնորդին ունենալ կ'ուզեն,— ատոր վստահենք ամէնքս ալ։

Յետոյ, զրպարտութիւն մրն է բսելը թէ. Քղեցիները չեն ուզեր ճամբու ծախք վճարել։ Քղեցիները. — նաւատի՛ զրիւրէ մրն է որ կը խօսինք. — ատոր ոսկի մը զոկեցին կամ դրկել ուզեցին, եւ բսին թէ այդչափ միայն կ'նան վճարել։

Ան անկարելին ո՛չ ոք պարտաւոր է։

Եթէ Քղեցիները ատոր ոսկի տուին կամ յանձն առին տալ, ու եթէ, զոր օրինակ 20 25 ոսկի պէտք էր որպէս զի Գնէլ վարդապետ եկ էր Պոլսէն, հաւատացէք որ. քիչիկ մը բարի կամեցողութեամբ, կարելի էր սքան չելի կերպով կատարել լմնցնել սա գործը, առանց այսքան երկարելու, առանց այսքան ձգձգելու, առանց սպասելու որ աշունը գայ, ձնոր մնանց։ Նոր պատրուակներ,—ցուրտ ու ձիւնի սարսափելի զ(՞) պատրուակներ, —նոր խորհրդոտներ հանդիսանան եւ միանալով միասերուն, պատճառ բլլան որ Քղեցիները առանց Առաջնորդի մնան, դեռ ժամանակի մը համար ալ։

Այս խնդրին մէջ ալ Պարիսը քարանը չատ արտասով դիրք մը բռնած է։

Անտարբեր մը, նստած, հանդիսատես կ'ըլլայ անվերջանալի կատաղութեան. այն կատաղութեան որ թէեւ բաւական ատենէ ի վեր է որ կը խաղցուի արդէն, բայց այս վերջերս ալ, դերասաններուն մէկերկուքին հոգեկան տրամադրութեանց փոխուելովը անշուշտ, աւելի փայլ մը ստացաւ եւ սկսաւ աւելի մէջ մէջ իրադարձութիւններ ի յայտ բերել։

Պարիսարքարանը տարբեր բան մը կրնա՞ր բնել Քղի-Գնէլեան այս խնդրին մէջ։ Ապահովաբար եւ ոչ թէ. Քղեցիները կ'ուզեն Գնէլ վարդապետը եւ Գնէլ վարդապետ ալ Քղին ու Քղեցիները կ'ուզէ. Պատրիարքարանը կրնար զոր օրինակ Քղեցիներուն առաջարկած 10-12 ոսկիին վրայ իր կողմէ բան մը աւելցնել եւ ճամբայ հանել վարդապետը։

Մենք չատ ապահով չենք չիտակը որ ինչպէս Քղեցիք կ'ուզեն Գնէլ վարդապետը, այս վերջինն ալ նոյն չափ վ կ'ուզէ զանոնց, ու պատճառներ ունինք ա դպէս կարծելու։ Բայց եթէ երբեք Պատրիարքարանի կողմէ հակառակը պնդուի. այն ժամանակ յանցանքը իրեն է Քղիի անառաջնորդ մնալուն, որովհետեւ պէտք չէր որ այսքան պաղ ոչ ոչով նայէր այս խնդրին։

Պարզ է. չէ՞։

Շա՞տ պարզ. եւ յատակ ու մաքուր է այնքան որքան պարզ մաքուր եւ յատակ կերպով կը տեսնուի թէ նրպատակաւոր պատրաստութիւններ են այն կարգ մը ծիծաղելի պատճառաբանութիւններ որոնք ելլ կը բերուին սա գրուրին (՞) Քղի երթալ եւ կենալու համար։

Զէ՛, սա չէ՛ որ կը սպասէինք, չիտակը։

Բ. ՇԱՀՊԱԶ

ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԳԵՐՄԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՇԱՇԵԿԱՆ ՀԱՐՑԱՐԱՆ ՄԸ

1.—Ի՞նչ կը մտածէք ընդհանուր մտաւորական տեսակէտով Գերմանացի ազդեցութեան վրայ։

2.—Այդ ազդեցութիւնը գոյութիւն ունի՞ տսկաւին եւ իր արդիւնքները կ'արդարացնե՞ն զինքը։

ԺԱԳ ՄՈՐԼԱՆ

(Դ. ՄԱԼՈ)

Մ. Հ. ԼԻՀԹԷՆՊԼԷՐԿԼԷ

(Ուսուցչապետ Նանսիի համալսարանին)

Նիչէ մը մեր ազգակիցներուն յաջորդ օրը, չվախցաւ բացէ ի բաց յայտարարելու թէ Ֆրանսական զարգացումը, յունական զարգացումին պէս հրաշալի «յաջողութիւն» մրն է մարդկութեան տարեգիրներուն մէջ եւ թէ այս մասին Ֆրանսա գնահատուած է Եւրոպայէն։ Եւրոպա անկեղծ խանդով մը ուսումնասիրած է մեր լեզուն, մեր մատենագիրները, մեր խորհողները. անոր համար անիկա նուա՞զ ինքնատիպ եւ նուա՞զ «Գերմանացի» է Մեր կարգին, կրնանք լաւ մը ճանչնալ առանց զմեզ նուաստացնելու. թէ գերման զարգացումն ալ, հնտնչենական եւ միայուն ազդակ մրն է եւրոպական քաղաքակրթութեան։ Եթէ մենք ժամանակ զոհենք նմանելու համար այդ զարգացումին, զուր տեղը վատնուած չպիտի ըլլայ երբեք այդ ժամանակը. ընդհակառակը. Իպսէն տեղ մը դէմ յանդիման կը դնէ ազատ էակներու օրէնքը,—«Գուն քեզի եղիր», —եսասէր եւ ուսմանափակ էակներու օրէնքին,— «Ինքզինքիդ բաւէ»։ Միշտ առաջինին հետեւինք եւ երբէք երկրորդին։

ՋԷՋԱՐԼԷ ԼՈՄՊՐՈԶՈ

Թերեւս հիմա Անգլիա բարձր իմաստասէրներու եւ գիտական հանճարներու աւելի մեծ թիւ մը ունի քան Գերմանիա. եւ Հիւսիսային Ամերիկան այ սկսած է գուցէ գերազանցելու Անգլիացիները։ Բայց, ամէն պարագայի մէջ, ես միշտ անոնց կողմն եմ, որոնք սիրով կ'ընդունին օտար ազդեցութիւնները եւ ո՛չ թէ անոնց՝ որոնք կը մերժեն զանոնք որովհետեւ գիտութեան չուրջը քաղաքական սահմաններ չկան երբեք։ եւ մինչեւ անգամ երբ երկիր մը կը սկսի սահմաններ գտնել իրեն, ինքզինքը ամէնքէն բարձր կարծելով, կը սկսի իյնալ հետզհետէ, որովհետեւ կը դադրի ուրիշներուն արդիւնքներէն օգտուելէ,—Զնաստան զոր օրինակ իր պարիսպներովը, բաղդատմամբ Ճաբոնի հետ։

Օտար ազդեցութիւնը անարդելով, չուզելով օտար գիտերը ծառայեցնել, վերջ ի վերջոյ ազգ մը իր գիտերն ալ մերժած կ'ըլլայ եւ կը ծիւրի Ահա վիճակը որ կը սպառնայ ներկայիս Գերմանիոյ, որ իր արդի բարձրութեան մէջ կ'արհամարհէ ուրիշ երկիրներուն բոլոր արտադրութիւնները։

ՔԱՄԻՅԼ ՄՈՒԼԷՌ

. . . Գալով Նիչէի, այդ մեծ բանաստեղծին, այդ մեծ բարոյախօսին, այդ քնարերգական եւ կործանիչ հանճարին. որ ա՛յնքան հրաշալիօրէն մաքրեց հին սքոլաստիկութիւնը, եւ իմաստասիրութեան մէջէն անցուցմաքուր ու սառուցեալ գաղափարներու օդային հոսանքը, այդ սոսկալի յսատակատեսին գալով, անիկա մեծ ազդեցութիւն մը ունի եւ ամբողջ արդի սերունդը անոր ձայնին համեմատ կը թրթռայ Հայնէի, Շոպենհաուէրի եւ Կէօթէի պէս՝ ինքն ալ հակառակ է բրուսիականացման։ Արդէն, չատ իրաւ է թէ Ֆրանսացիները 1870էն վերջը հասկցան թէ բան մը կարելի չէ չտիլ ինքզինքին առաջին ժողովուրդը կարծելով, եւ թէ պէտք է դուրան ալ նայիլ քիչ մը. եւ չա՞տ օգտակար շարժում մը սկսաւ անդրանմանման ուսումնասիրութիւններ բնելու։ Բայց այդ շարժումը «Տեւոն վ.ակնէրով» միայն զարգացաւ։ Ֆրանսա ազդուեցաւ աւելի Անգլիոյ բանաստեղծներէն եւ քննասիրողներէն, ուստ վէգէն եւ սքանտինաւեան տաումէն, քան թէ Գերմանիայէն որուն հետ ունեցած ընդհարումը արթնցուցած էր զինքը։ Նկարչութեան մասին ալ բան մը ըսելու համար յիշենք թէ՝ մեր նկարչական տպաւորականութիւնը մեծապէս հակադրեց անգլիական նախառաֆայէլութեան եւ գերման այսբանական նկարչութեան։ Այսօր Գերմանիա մտաւորական տեսակէտով կատարեալ անկման մը կը դիմէ։ Գերմանիա այսօր չատ աւելի վար է երբեմի մտաւորականութենէն եւ թէեւ պաշտօնապէս հերքուի ատիկա, ես կը կարծեմ որ երիտասարդութիւնը դիտէ ու կը տառապի։

ՄԱՔՍ ՆՈՐԱՌՈՒ

Քաղաքակրթութեան չրջանակին մէջ ազգայնականութեան չեմ հաւատար, այլ միայն՝ անհատականութեան։ Երբեք ժողովուրդ մը մտաւորական, իմաստասիրական կամ բարոյական ազդեցութիւն մը չէ ունեցած ուրիշ ժողովուրդի մը վրայ, այդ ազդեցութիւնը յառաջ եկած է միշտ գաղափարներով եւ երկերով՝ որոնք անհատական արտադրութիւններ են եւ երբեք հաւաքական ազգայնական արտադրութիւններ։

Խնդիրը չատ բարձր կ'երեւայ ինծի, եւ անոր համար չեմ ուզեր ծաղրածութեան մտնել։ Հակառակ պարագային սա դիտել պիտի տայի թէ՝ հաստակ տեղիք դարձած է ա՛լ բսելը թէ Յունաստան եղաւ սպիտակ մարդկութեան դաստիարակը։ Արդ՝ Հելլէններուն մէջ անշուշտ անմիտներ եղած են եւ բարբարոսներուն մէջ, չատ տաղանդաւոր եւ խելացի մարդիկ։ անշուշտ անմիտ Յոյները չէին որ իրենց գրաշմը տուին նախ իրենց հայրենակիցներուն, եւ յետոյ ամբողջ սպիտակ մարդկութեան հոգին։

Միշտ մեծ եւ բացառիկ անհատականութիւններն են որ կ'ազդեն աշխարհի վրայ եւ ասիկա ո՛չ թէ իրենց ազգայնականութեան պատճառաւ, այլ իրենց անհատական ինքնատիպութեան համար միայն։ Վոլթէր եւ Ռուսօ տիրապետեցին ութեւտասներորդ դարու միտքերուն վրայ։ Որովհետեւ Ֆրանսացի էին։ չէ՛, այլ նոր համար որ հեղինակներն էին «Ընկերային Պայմանագրութիւն»ին (Contrat social) եւ «Իմաստասիրական Բառարան»ին։ Տասնրիններորդ դարու մտաւորական առաջնորդները եղան Հելկէլ, Ֆոյէրպախ եւ Հարտմանի, Օկիսթ Քոնթ եւ Բասթէօռ, Հերպերթ Սբէնսըր եւ Տարվին։ Այս հրամաններէն եւ ո՛չ մէկը ժողովուրդին հետ նոյնացնել կարելի չէ։ Ելլել իրենց հարցնել թէ ի՞նչ ազգէ են, աւելի անցագիր պատրաստող պաշտօնէի մը գործը պիտի ըլլար քան թէ մարդկային ընչաչրջումը ուսումնասիրող խորհողի մը գործը։ Մարդ մը մարդկային ընչաչրջումը ուսումնասիրող խորհողի մը գործը։ Մարդ մը կրնայ իր երկրին մէջ մեծնալ, գերազոյն կերպով գործածելով իր առանձնայատկութիւնները, կամ չողջորթելով մենաւորութիւն մը, կանխակալ կարծիք մը, մոլութիւն մը կամ ձգտում մը՝ ըլլան անոնք տեւական կամ անցողական։ Բայց այդ մեծութիւնը տեսողական խաբկանք մըն է լոկ, որ սահմանագլուխին վրայ կը նուազի։ Մարդ մը՝ կրնայ հաւասարապէս՝ մեծնալ, մարդկութեան ծանօթ ճշմարտութիւնները աւելցնելով, ինչպէս աւելցնելով անոր օգտակար ծանօթութեանց քանակը։ ու այս ճշմարտութիւնն է որ ամէն կողմ կը ճանչցուի։ Առանց բացառութեան, բոլոր ժողովուրդները կը կրեն այն կարգին մեծ մարդոց ազդեցութիւնը, ինչ ազգի որ ալ պատկանին անոնք։

Հանրային հաւաքումներու մէջ չատ դիւրին է նախադասութիւններ յօրինել այս կամ այն ժողովուրդին իմաստասիրական, բարոյական եւայլն ազդեցութեանց վրայ, բայց, վիճաբանութեան աւելի բարձր չրջանակի մը մէջ, ասանկ ազդեցութեան մը խօսքն անդամ չպիտի ըլլար, որովհետեւ գոյութիւն չունի ժողովրդի մը նորաձեւութեանց, սովորութիւններուն, ճաշակներուն եւ լեզուին տարածումը իր զինուորական, քաղաքային եւ տնտեսական կարողութեանց արդիւնք են, բայց իր իմաստասիրութեան, իր գիտութեան եւ բարոյախօսութեան տարածումը ընաւ կախում չունին ա՛նոնցմէ։

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

Միացեալ Նահանգներուն ըրած յառաջդիմութիւնները մեծ օգուտ մը ունին նաեւ եւրոպական երկիրներու զարգացումին համար։ Եւ ասիկա առնոր համար որ, Եւրոպայէն Միացեալ Նահանգներ գաղթող ժողովուրդներուն թիւը չատ հսկայ է, քանի որ 1880-1890ի տասը տարիներուն մէջ կրոր հաշուով 5,246,000 եւրոպացի գաղթականներ մտած են հոն։

Պ. Պոտիս, իր «Վիճակագրութիւն իտալական գաղթականութեան» գոր-

ծին մէջ ցանկ մը ունի որմէ կը տեսնուի թէ ո՛րն է եւրոպական երկիրներէն իւրաքանչիւրին Ամերիկա կատարած գաղթականութիւնը։ Այդ ցանկէն կը քաղենք հետեւեալ մասը, ցոյց տալու համար իւրաքանչիւր երկրի գաղթականներու թիւերուն փոփոխութիւնը տարուէ տարի։

Գերմանիա			
1882ին՝	203,585	1901ին՝	22,073
Մեծն Բրիտանիա			
1888ին՝	202,586	1894ին՝	114,022
Իրլանտա			
1882ին՝	84,132	1901ին՝	39,210
Իտալիա			
1882ին՝	67,632	1901ին՝	288,947
Սպանիա			
1882ին՝	25,796	1900ին՝	50,260
Աւստրիա			
1882ին՝	18,119	1899ին՝	63,358
Բորթուկալ			
1882ին՝	18,272	1896ին՝	26,656
Ռուսիա			
1896ին՝	17,792	1901ին՝	40,888
Ֆրանսա			
1882ին՝	4,858	1888ին՝	23,339

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վիլհէլմ կայսեր Անգլիա այցելութիւնը շատ կը զբաղեցնէ այս պահուն եւրոպական մամուլն ու հանրային կարծիքը։ Պերլինեան թերթերու կարծիքին համեմատ, այս այցելութիւնը հեռու է քաղաքական ոեւէ նպատակէ, եւ թէ զուտ մասնաւոր հանդամանք մը ունի ան։ Մինչդեռ Լոնտոնի մէջ, ընդհակառակը, կը վախցուի որ այդ կարծիքին հակառակ ըլլայ։ Լոնտոնի մէջ կը փափաքուի որ այդ այցելութիւնը բնաւ քաղաքական նպատակ մը չունենայ։ Տարակոյս կը յայտնուի թէ չըլլայ որ Վիլհէլմ կայսրը Սէնտրինկէմի մէջ Էտուըրտ թագաւորին նախարարներու ներկայութենէն օգուտ քաղէ եւ անոնց որոշել տայ բանակցութեանց սկսելու Գերմանիոյ հետ Բազմաթիւ թերթերու մէջ եւ քաղաքական շրջանակներու մէջ տեղի ունեցած խօսակցութեանց միջոցին, երբեք չ'ուզուիր որ բանակցութիւններ տեղի ունենան Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ։ Աւելորդ չէ միշտ հոս ինչ որ կրսեն այս մասին երկու թերթեր, մէկը Մորնինկ Բոսթ՝ ազնուապետական դասակարգին թերթը, եւ միւսը՝ Իվնինկ Նիուզ, որ գործաւորական դասուն թերթն է։ Մորնինկ Բոսթ իր նոյեմբեր 6ի թիւին մէջ խմբագրական մը կը հրատարակէ՝ զոր սապէս կը վերջացնէ. «Գերման հասարակութիւնը՝ հաղուագիւտ միաձայնութեամբ մը յայտարարեց թէ՝ ինքը համամիտ է ազգային քաղաքականութեան մը, որ նպատակ ունենայ կռուելու անգլ. ազդեցութեան դէմ։ . . . Անգլ. ո՛չ մէկ դաշինք կոյր չպիտի ըլլայ, մանաւանդ մեր ինքնուրոյն հասարակութիւնները պաշտպանելու համար երկաթուղիներու կարեւորութիւնը։ Այդ չնուութեան պիտի ձեռնարկուի Զինուորներուն կողմէ առանց օտար ոեւէ ձեռնտուութեան։ Ծխքերը պիտի հայթայթուին Զուլի գաւառին գանձէն։

ՍՈՄԱԼԻ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հռոմի Թրիպունա պաշտօնական թերթը իր նոյեմ. 5 թիւին մէջ կը հաստատէ թէ՝ իտալական կառավարութիւնը տրամադրուած է դիւրացնելու Անգլիոյ՝ Սոմալիի խաղաղութեան համար բրած փորձերը։ Բարոնիա ալ, որ նախարարապետ Տանարտելլիի թերթը սկսած է բլլալ, կը հակառակի միւս կողմէն, բսելով թէ՝ Անգլիոյ թոյլ տալէ առաջ որ իր զօրագունդերը իտալական հողին վրայ ցամաք հանէ, Իտալիա պարտի յիշել թէ Անգլիա մերժած էր իտալեւոպէշ պատերազմին ատենը իտալական զօրագունդերուն Զէյլա իջնելը։ Անգլիա այն ատեն իր մասնաւոր շահերը նկատի կ'առնէր եւ կ'աշխատէր միշտ խոյս տալ կնճռոտութիւններէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ

ՆԱՒԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ռուսիոյ երմտական նախարարը նաւային նոր շինութեանց ծրագիր մը պատրաստած է։ Այդ նաւերը, որոնք թէ ծովերու եւ թէ գետերու վրայ պիտի բանին, ռուսական ատաղձներով եւ ռուսական նաւաշինարաններու մէջ պիտի պատրաստուին։ Շինութեանց համար պէտք եղած ծախքերուն մէկ երրորդը պետական գրամատունէն անտոկոս փոխատուութեամբ պիտի հայթայթուի. պարտքը հինգ տարիէն եւ հինգ մասնավը ճարներով պիտի հատուցուի։ Առաջին մասնավճարը պիտի բլլայ՝ առաջին շրջենային ծով իջուցուելուն։ Փոխառուած գումարին մինչեւ ամբողջապէս վճարուիլը, շրջենաւերուն մարմնին աւելնէն աջի զարնող մէկ տեղին վրայ «պետական գրամատան տունդ եղած» բառերը պիտի գրուին։ Այս կարգի դիւրին պայմաններու շնորհիւ, երմտական նախարարը կը յուսայ զարկ մը տալ Ռուսիոյ նաւային ճարտարարուեստին՝ որ այնքան ետ մնացած է։

ՀԱՐԱՒՍՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ

Եոհաննէսպուրկէն կը հեռագրեն նոյեմ 5 թուով թէ՝ Տէլկոայի երկաթուղիներու ընդհ. տնօրէնը, խորհրդական անուանուած է Հարաւ. Ափրիկէի կեդրոնական երկաթուղիներու, Լորէնցո-Մարքէզի մէջ։ Այս անուանումը կը նկատուի ապացոյց մը այն փափաքին, զոր բորթուկէզ իշխանութիւնները կը տածեն միանալու համար Թրանսվալեան վարչութեան հետ, իրը երկու կողմին համար օգտաւէտ։ Երկաթուղւոյ բորթուկէզ վարչութիւնները արդարեւ բարեկամական զիրք մը բռնած են Թրանսվալեան երկաթուղիներու վարչութեանց հանդէպ եւ պատրաստ են նպաստելու երկաթուղիի երկու ցանցերուն վրայ երթեւեկութեանց բարելաւմանը նպաստելու։

★ Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը հեռագիր մը ուղղած է Եոհաննէսպուրկ, Հարաւ. Ափրիկէի վերին քոմիսէր Լորտ Միլնրրի, որով ցոյց կը յայտնէ չկրնալ ընդունելուն այն ծառայութիւնը՝ զոր պէտք զօրարաժին յանձն կ'առնէ մատուցանելու Սոմալիի մէջ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Բարթ օվ Բրէնսէն (Հայիդի) կը հեռագրեն նոյեմ. 4 թուով թէ՝ հաղար երկու հարիւր Ֆուշարեաններ զօրավար Ֆիրմէնի դէմ պատերազմել եկան մայրաքաղաք մտած եւ կրուած են քաղաքային իշխանութեանց դէմ։ Բուն չիմութիւն մը պատահեր է ամրողջ գիշերը, որու միջոցին Եօմը հոգի սպաննուեր եւ ուրիշներ վիրաւորուեր են։ Կ. ցուցիներ ծանր է եւ քաղաքային նոր պատերազմ մը կը սպառնայ պայթիլ։ Դարձեալ Բարթ օվ Բրէնսէն ստէլի եկաը ստացուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ՝ նոր կռիւ մը երեւան եկեր է նոյն քաղաքին մէջ եւ թէ բազմաթիւ մարդիկ վիրաւորուեր եւ սպաննուեր են։ Բրնակիչները սարսափի մէջ են։ Կը յուսացուի որ զօրավար Նոռի տասը հազար մարդոց հետ ժամանակ մը վերջ պիտի գնէ ան կարգադրութիւններու։

★ Վիլհէլմստէն (Վէսենզուէլլա) նոյեմ. 6 թուով քաղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, ըմբոստներու պատրաստութեան լուրը բոլորովին անճիշդ է, լուր մը՝ զոր Վէսենզուէլլայի կառավարութիւնը տարածած է։ Ըմբոստները պարզապէս Սան-Մաթիէօ քաշուած են Լոզ-Թէքսէլի մէջ երկու հազարի չափ ըմբոստներ պատրաստուած են յարձակելու կառավարական զօրագունդերուն վրայ, որոնք նախագահ Քասթրոն կը պաշտպանէին։ Մ'չ ոք գիտէ թէ այս վերջինը ո՛ւր կը գտնուի հիմա։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Պետական Խորհրդոյ նախագահ Ատենի անդամ անուանուեցաւ նոյն խորհրդոյ Ա. կարգի օգնականներէն Օսման Սաիպ էֆ.։ Հէքքեարիի մութէասարրֆ էսկիշէհիրի գայմագամ Մուհիտտին էֆ.։

Սիվրիհիսարի նահիպ՝ անուանուեցաւ Աճէապատի նախկին նահիպ՝ Օսման էֆ.։ Սուշէհիրի (Սալազ) նահիպ՝ Հալվզայի նախորդ նահիպ՝ Եազուպ Հիլմի էֆ.։ Զէրմուկի (Տիարպէքիր) նահիպ՝ Եսատմի նախկին Մէհմէտ Գուսսի էֆ.։ Ավանոսի (Էնկիւրի) նահիպ՝ Մուհիտ նախկին նահիպ Մէհմէտ Քեազիմ էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Բուլգարիի Պէյլէրպէյութեան աստիճան տրուեցաւ Դավալսի գայմագամ Էմին փաշայի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Դավալսի Հեղոք բնակչութեան տնօրէն Պ. Տիքրի։ Բ Օսմանիէ Իրմիրի յունական ընդհ. հիւպատոս Պ Անտոնոբուլոյի։ Բ. Մէճիտիէ՝ Երուսաղէմի յունական ընդհ. հիւպատոս Պ. Ժան Ալէքսանդրոբուլոյի եւ Կարտի (Ռումանիա) յունական հիւպատոս Պ. Տիմիթրի Քիպրիթիի։

ԿԱՑԻ. ՀԵՌԱԳԻՐ. — Անգլիոյ Լատուրրա Լ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ Վէհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Լոնտոն։ Անգլիոյ թագաւորը հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնեց։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ Անգլիոյ Էտուարտ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ Արքունեաց հրամանատար Շաքիր փաշա եւ Կայս. դիւանին թարգման ու Կայս. Պալատան արարողապետ Իպրահիմ պէյ, երէկ անգլիական դեսպանատուն երթալով տեսակցեցան դեսպան Սիր Նիքոլաս Օ'Քոնորի հետ եւ շնորհաւորեցին զինքը, յանուն Վեհ. Սուլթանին Բարձր Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց Նախարարութեան կողմէ ալ անձեր դրին շնորհաւորելու անգլիական դեսպանը։ Սիր Նիքոլաս երէկ կէս օրէն վերջ ընդունեց անգլիական դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեութեանց շնորհաւորութիւններու։ Բոլոր օտար դեսպանները շնորհաւորական այցելութիւն տուին անգլիական դեսպանին։ Ընդունելութեան միջոցին կը նուագէր «Մուլթանիէ» շրջենաւին նուագածուները։ Խուսմը, որ հոն ղրկուած էր ծովային նախարարութեան կողմէ, Կայս. Իրատէի մը համաձայն։

★* Այս տարեդարձին առթիւ երէկ դիւրեր Սիր Նիքոլաս Օ'Քոնորը հեռագրեր մը տուաւ, որուն ներկայ գրանուեցան դեսպանատան եւ հիւպատոսարանի վերին պաշտօնեաները եւ անգլիական պահակ շրջենաւին հրամանատարն ու սպաներու։

ԻՏԱԼԻՈՅ Վիքթորիո Էմմանուէլ թագաւորին ծննդեան տարեդարձն այսօր է։ Այսօր կէս օրին ալ ըստ սովորութեան թնդանոթի հարուածներ արձակուեցան եւ կայս. պահակ շրջենաւը դրօշազարդուած է, ինչպէս դրօշազարդուած են նաեւ օտար դեսպանատուններ պահականոցներ եւ նաւանգիստին մէջ գտնուող իտալական շրջենաւերը։ Մաքրաղաքին զանազան կողմերը գտնուող իտալական հատատութիւններ պարզած են իրենց դրօշակը։ Իտալական դեսպանատան մէջ ընդունելութիւն մը կը կատարուի այսօր։ Դեսպան եր Մարլբինա մարքիզը բանական տպագրեցնած է իր տարուութենէն։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Ռուսիոյ Զարը ինքնագիր նամակ մը ուղղած է Վեհ. Սուլթանին, որուն մէջ շնորհակալութիւն կը յայտնէ վերջին անդամ Լիվատիա զրկուած օսմ. պատուիրակութեան համար, որուն շնորհիւ անդամ մը եւս ամրապնդեցան երկու երկիրներուն միջեւ գոյութիւն ունեցող բարեկամական յարաբերութիւնները։

ԵՐԿՐԱՇՇԱՐԻ. — Անցեալ երկուշաբթի օրը Պրուսայի Թաղքրը զիւղախումբին մէջ երկրաշարժ մը պատահեր է։

ԱՆԹԱԼԻԱՅԷՆ հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Գոնեայի կուսակալ Ֆէրիտ փաշայի կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ, վերջին անդամ Սպարթայի մէջ պատահած երկրաշարժին վնասները հետզհետէ կը դարմանուին։ Լաղոր գիւղին մէջ 25 եւ Տէրէկէմիւ գիւղին մէջ 30 հատ վնասուած տուներու նորոգութիւնը արարեցան։ Բուն Սպարթա քաղաքին մէջ չինութիւնները փութով առաջ կը տարուին։ Սպարթան ողողուելէ զերծ պահելու համար, կէսօր Զայի եզերքը երեք մէտր բարձր պատ մը շինուեցաւ 500 մէտր երկարութեամբ։ Կուսակալ Ֆէրիտ փաշա տարին քանի մը օր պիտի շարունակէ քննական ճամբորդութիւնը եւ ետոյ պիտի դառնայ նահանգին կեդրոն քաղաքը։

ՅԱՆԶՆԱԼԻՄՈՂՈՎ. — Բեսարաբիոյ Նոր-Բերնոն կանոնաւոր կերպով բոլորելուն եւ այդ մասին պէտք եղած գրծողութեանց կատարման հսկելու համար, Հանր Շինութեանց Նախարարութեան մէջ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի որուն անդամները պիտի ըլլան Մուրէի, Էլգաֆի եւ Քաղաքապետութեան պաշտօնեաներ։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ. Երկրի եւ Անասնոց անուն երկու Յոյներ Հանր Շինութեանց Նախարարութեան ուղերակիր մը մատուցանելով խնդրած են որ Իզմիրէն Թուրքիոյ ուրիշ կողմերը եւ կամ Եւրոպա զրկուելիք առեւտրական տպրանքներուն եւ ճարտարարուեստական պատրաստութիւններուն հակերը իրենք կապեն։

★* Մէհմէտ Ալի անուն անձ մը ուրիշներու ընկերակցութեամբ խնդրած է որ 25 տարուան մենաշնորհ տրուի իրենց՝ Պէյրութի, Դամասկոսի եւ Հալէպի մէջ Հալ անուն չուկաներ հաստատել եւ անոնց մէջ վաճառել մանաւոր տուփերու մէջ պահուած թարմ բանջարեղէն, միս, ձուկ, պըտուղ եւ այլն։

ՊՈՆԿՈՎՍԿԻ ՓԱՇԱ. — Կազանի մէջ վերջերս երեւան ելած հիւանդութեան պատճառները քննելու եւ անոր տարածման առաջը առնելու համար Վեհ. Սուլթանին Ա. տարրալոյծը Պոնկովսքի փաշա հինգշաբթի օրը դէպ ի Սուրիա պիտի մեկնի։ Իրեն պիտի ընկերանան իրը օգնական բժիշկ հաղարապետ Տօքթ. Հասան Թէվֆիգ պէյ եւ ուրիշ տասնհինգ քաղաքային բժիշկներ։ Առանձին զատ Պոնկովսքի փաշայի հետ պիտի երթան նաեւ դեղագործ մը եւ հակաեթիկ պաշտօնեաներ։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Իշխան Մավրոքորդատօ յառաջիկայ հինգշաբթի օրը պիտի մեկնի մայրաքաղաքս վերջնապէս։ Այդ առթիւ իրեն ի պատիւ հագերոյթ մը տրուեցաւ շաբաթ իրիկուն, Սէրքիլ տ'Օրիանի մէջ։ Ներկայ էին մայրաքաղաքիս դիւանագիտական մարմինը գրեթէ ամբողջովին եւ Զ. եւ Է. Տիլպէր, Սարգիս պէյ, Գարրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Կիւմիշկերտան էֆ. եւ այլն։ Զարեհ Տիլպէր էֆ. հացկերոյթի միջոցին իր գրած մէկ օտանաւորը արտասանեց։

★* Իշխան Մավրոքորդատօ դեսպանատան Ա. Թարգմանին ընկերակցութեամբ երէկ Բ. Դուռը երթալով հրաժեշտի այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, ներքին գործոց Նախարարին, Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Սայիտ փաշայի եւ արտաքին գործոց Նախարարին։

ՁՆՆԱՐԱՆ.— Պոլսոյ կողմի Պալըք Փազարին մէջ նոր շինուած ձկնարանին եւ ազի վերատեսչութեան շէնքին բացումը պիտի կատարուի Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը, ի ներկայութեան Հանր. Պարտուց Վարչութեան վերին պաշտօնեաներուն։

ՔՈԼԵՐԱ.— Հոկտ. 27ին Աղեքսանդրիոյ մէջ պատահած են 1 դէպք եւ 1 մահ. Եգիպտոսի ուրիշ կողմերը 26 դէպք եւ 16 մահ։

ՊԱՀԱՊԱՆՆԵՐՈՒ պաշտօնավարութեան Նկատմամբ հետեւեալ որոշումը արուեցաւ Մանասթիրի նահանգին մէջ։—Իւրաքանչիւր գաւառակի կեդրոնին մէջ տեղւոյն երեւելիներէն մէկուն նախագահութեամբ եւ անդամակցութեամբ խալամ եւ ոչխարամ օսմ. հպատակներու, մէկ մէկ յանձնաժողով պիտի կազմուի։ Այս յանձնաժողովները պիտի ընտրեն այն պանապաններ որոնք պաշտօն ունին ադարակներուն, հողերուն ու շէնքերուն վրայ հսկելու։ Պահապանները պիտի բլլան պատուաւոր մարդիկ, վկայականով հաստատուած. երաշխաւորներ ունեցած պիտի բլլան որպէսզի չբլլայ թէ իրենց պաշտօնին կիրառութեան մէջ դեղծումներ գործեն։ Իրենց տրուելիք թոշակը պիտի որոշուի յանձնաժողովներուն կողմէ եւ այդ թոշակէն դուրս բաշխածներուն մ'եւ է դումար պահանջելու իրաւունք չպիտի ունենան, պատոյ եւ տուգանքի սպառնալիքին տակ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Հրամանատար Պէոմէ երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Պ. Էֆ. Թիւլպէնճեան Կայս. Բժշկ. Վարժարանէն ստացաւ դեղագործութեան վկայական։

850 ՈՍԿԻ ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Վաճառական Իսրանոսեան Էֆ. երէկ առաւ Պոլիս, Մէյտանճրգի մէջ նորաշէն Ալեանաքեան խանի իր սենեակը երթալուն, երբ դրամարկղը բանալու համար բանալին ծակէն ներս կը խոթէ, տակաւին չդարձուցած, զրոնակը ինքնիրեն կը բացուի։ Գողութիւն մը պատահած էր։ Դրամարկղին մէջէն վերցուած էին 28 հատ հինգնոց պանքնոտս, 17 հատ երկու թուղթի արժէթուղթ, 141 հատ օսմ. ոսկի, 100 անգլ ոսկի, 150 ոսկինոց աղամանդազարդ ոսկի մատանոյ մը իր շղթայով, 60 ոսկի արժէքութեամբ երկու զարդասեղ, դոյզ մը ոսկիէ թեւի կոճակ եւ ուրիշ զարդասեղ մը։ Ոստիկանութիւնը անմիջապէս խուզարկութիւն մը կատարելով, նախ ձերբակալեց Իսրանոսեան Էֆի սպասաւոր Յովհաննէս Յովսէփեանը որ սկիզբները ուրանալէ կաքը, վերջի վերջոյ բսաւ.—«Այո՛, գրամները ես առի. մէկը տուէք հետս իրեն յանձնեմ։»

Գրեթէ հոգի պիտի բաւէին։

Լանտի ինք պատճառ մը պիտի ստեղծէր, հասկցնելու համար իր մարդոյն, թէ ինչու կ'առեւանգէին այդ աղջիկը։

Ուրեմն պիտի սպասէր միայն այն ծանրութիւններուն հետեւանքին զորս իր սիրուհին պիտի տար իրեն։

* * *

Ֆլորիան տը Վէրտաժ երկար ատենի պէտք չունեցաւ տեղեկութիւններ հաղորդելու համար Տէտ տը Քրիզիսին։

Բազմը ունեցած էր իր հօրաքրոջ տղուն Պ. Բիւզոյին հանդիպելու, եւ անոր հետ ընդունուած էր Պ. տը Լոռմոնին տուներ։

—Կորսուած է ան, բսաւ Տորինայի տղջկան երբոր տեսաւ զայն, այսինքն թէ՝ բժիշկները բժշկուելու ոեւէ յոյս չեն յայտնած եւ յայտարարած են թէ կրնայ տակաւին երկար տարի, առանց վիճակին մէջ ոեւէ բարելաւում մը առաջ բերել կարելի ըլլալու։

—Ան ատեն կատաղելի կախուած մին է, հարցուց Ֆլորիանը։

—Ընդհանուր կախուած մը, այս, բայց այդ կախուածը ուղղին եւ էական գործարաններուն չէ վնասած . . . անդամները միայն անշարժութեան դատապարտուած են։ Խելքին եւ դիտակցութիւնն ալ էզիս չատ աղէկ ճանչցաւ. բայց լեզուն բռնուած է, եւ չի կրնար խօսիլ։ չի կրնար բացատրել ինչ որ կը մտածէ, ո՛չ ալ ամենափոքր շարժում մը կրնայ ընել։ Սարսափելի բան է աս, չատ գէշ եղայ տեսնելով։

Կարտ տանն ապրիլ, առանց վիճակին մէջ ոեւէ բարելաւում մը առաջ բերելու կարելի ըլլալու։

—Ան տանն կատաղելի կախուած մին է, հարցուց Ֆլորիանը։

—Ընդհանուր կախուած մը, այս, բայց այդ կախուածը ուղղին եւ էական գործարաններուն չէ վնասած . . . անդամները միայն անշարժութեան դատապարտուած են։ Խելքին եւ դիտակցութիւնն ալ էզիս չատ աղէկ ճանչցաւ. բայց լեզուն բռնուած է, եւ չի կրնար խօսիլ։ չի կրնար բացատրել ինչ որ կը մտածէ, ո՛չ ալ ամենափոքր շարժում մը կրնայ ընել։ Սարսափելի բան է աս, չատ գէշ եղայ տեսնելով։

(Շարունակի)

Ոսկի Սաղաւարտ

ՎԷՊ

ԳՍԱՎԻԼ ՏԸ ՄՕՆԹԻԼԻՆԻ

ԺԶ.

ԱՌՆԻԱՆԳՈՒՄԸ

—Ո՞վ էր այդ մարդը, հարցուց Լանտի։

—Պ. տը Լիւինեէ կ'անուանուէր . . . բայց իմ ոիս ուղղակի այդ մարդուն համար չէր, հապա այն աղջկան համար՝ որուն հետ պիտի ամուսնանար այդ մարդը։ Ձեռ հասկրնար տակաւին, անանկ չէ՞, պէտք է որ բսեմ քեզի ամէն բան, եւ զուն պիտի գիտնաս ամէն բան, այսօր, ոչ իր կեանքին, որուն դաղանիքը պիտի չարունակէր ծածկել։

Ֆլորիէն որոշած էր անդիտակ թողուլ իր սիրոյը այս մասին, որուն սէրը սարսափ կը ներշնչէր իրեն։

Հիմա, կը յայտնէր իր ծրագիրները Բուրթիլլի ահարկու աւազակախումբին պետին եւ կը խնդրէր անոր ինչպէս նաեւ անոր մարդոց օգնութիւնները՝ յառաջ տանելու համար իր զարհուրելի գործը։

Հիմա որոշած էր առեւանգել տալ Սթէֆանի տը Լոռմոնը եւ զայն բաժնել իր հօրմէն։

Կ'ուզէր զայն խլել իր հօրը տունէն, որպէսզի ան, հայրը, այսպէս մեռնէր զրկուած իր աղջկան զրկանքներէն։

Եւ որոշածին պէս, մինակ բան մը ունէր ընելիք. Լանտիին տեղեկութիւն տալ, եւ ան՝ իր մարդոցմով պիտի կրնար առեւանգել Պատոն տը Լոռմոնին աղջիկը։

Պրէվանի անտառին մէջ գտնուող տուներ պիտի առաջնորդէին զայն, եւ հոն պիտի բանտարկէին, մինչեւ որ հայրը իր վերջին չունդը փչէր։

Զայն ճանչնալը՝ ամէնէն դիւրին բանն էր եւ այն մարդիկը, զոր Լանտի պիտի ընտրէր, այդ աղջիկը առեւանգելու համար, չպիտի գիտնային անոր անունը։ Կատարեալ նմանութիւնը՝ որ զոյութիւն ունէր Պատոն տը Լոռմոնին երկու աղջիկներուն միջեւ, չատ դիւրաւ ճանչցնել պիտի տար անոնց՝ Սթէֆանի տը Լոռմոնը։

Յատակագիծը պարզ էր եւ սքանչելի։

Ժան Լանտի խոստացաւ Ոսկի Սաղաւարտին թէ ինքն իսկ պիտի վարէր առեւանգման գործողութիւնը։

Իրեն հետ պիտի առնէր Բոլիթը, որուն անձնուիրութեանը վստահ էր, եւ Ժիլոն՝ որուն քաջութեանը եւ յանդգնութեանը վրայ հաւատք ունէր։

Լանտի ինք պատճառ մը պիտի ստեղծէր, հասկցնելու համար իր մարդոյն, թէ ինչու կ'առեւանգէին այդ աղջիկը։

Ուրեմն պիտի սպասէր միայն այն ծանրութիւններուն հետեւանքին զորս իր սիրուհին պիտի տար իրեն։

* * *

Ֆլորիան տը Վէրտաժ երկար ատենի պէտք չունեցաւ տեղեկութիւններ հաղորդելու համար Տէտ տը Քրիզիսին։

Բազմը ունեցած էր իր հօրաքրոջ տղուն Պ. Բիւզոյին հանդիպելու, եւ անոր հետ ընդունուած էր Պ. տը Լոռմոնին տուներ։

—Կորսուած է ան, բսաւ Տորինայի տղջկան երբոր տեսաւ զայն, այսինքն թէ՝ բժիշկները բժշկուելու ոեւէ յոյս չեն յայտնած եւ յայտարարած են թէ կրնայ տակաւին երկար տարի, առանց վիճակին մէջ ոեւէ բարելաւում մը առաջ բերելու կարելի ըլլալու։

—Ան տանն կատաղելի կախուած մին է, հարցուց Ֆլորիանը։

—Ընդհանուր կախուած մը, այս, բայց այդ կախուածը ուղղին եւ էական գործարաններուն չէ վնասած . . . անդամները միայն անշարժութեան դատապարտուած են։ Խելքին եւ դիտակցութիւնն ալ էզիս չատ աղէկ ճանչցաւ. բայց լեզուն բռնուած է, եւ չի կրնար խօսիլ։ չի կրնար բացատրել ինչ որ կը մտածէ, ո՛չ ալ ամենափոքր շարժում մը կրնայ ընել։ Սարսափելի բան է աս, չատ գէշ եղայ տեսնելով։

(Շարունակի)

նեմ» Այն ատեն ոստիկան Էյուպ էֆ ընկերացաւ Յովհաննէսին, որ, երբ ոստիկանական պաշտօնատան առջեւը հասան, փախչելու փորձ մը բրաւ, բայց անմիջապէս ձերբակալուեցաւ։ Նոյնէն եւ այս անգամ առաջնորդուեցաւ պահականոց։ Յովհաննէսի կրկին պանչքին վրայ, ոստիկանապետ Հիլմի պէյ եւ ոստիկան Էյուպ էֆ. սիրիլ վիճակի մէջ նորէն բռնկերացան իրեն, ստանալու համար գաղտնած դրամները։ Յովհաննէս ոստիկանները առաջնորդեց Մահմուտ Փաշայի վրայ արձարան մը։ Հոն Յովհաննէս ակսաւ խօսիլ. — «Մեծ-Շուկային մէջ Գոնարավաճառ Շահպազեան էֆ-ի սպասաւորը Արթին համոզեց զիս եւ ես եւ ինքը, դրամարկղի կողմը գտանք միջահասակ Յոյն մը, որուն անունը չեմ գիտեր։ Կիրակի լուանալու գիշերը երեքս մէկ գացինք դրամարկղին զանուած սենեակը։ Յոյնը դրամարկղին բանալի մը յարմարցնելով զայն բացաւ եւ ինքը իրեն համար առաւ 28 պանքնոտը ու 17 հատ երկաթուղիի արժեթուղթեր։ Գոնարեղէնները եւ դրամները ալ մենք առինք։ Ամէնքն ալ Արթինին քովն են։» Ոստիկան Էյուպ էֆ. անմիջապէս Շուկայ գնաց եւ գոնարավաճառ Շահպազեան էֆ-ի սպասաւոր Արթինը բերաւ Յովհաննէսի գտնուած սրճարանը։ Խեղճ մարդը ապշեցաւ իր մեղսակիցը հոն տեսնելով։ «Արթին,—ըսաւ Յովհաննէս—սա՛ քովդ եղածները տուր, չուտ իրէ, որովհետեւ ազատուիլ չէկայ։» Յովհաննէս նախ ուրացաւ բայց անմիջապէս ետքը, «Կ'աղաչեմ,—ըսաւ,—կէս ժամ միջոց տուէք ինծի, երթամ բերեմ ուղածներդ. էֆէնտիս չիմանայ»։ Հիլմի պէյ կէս ժամ միջոց տուաւ Արթինին որ ելաւ գնաց։ Ոստիկան Էյուպ էֆ. ալ հեռուէն կը հետեւէր անոր։ Կէս ժամ վերջը երկուքս մէկ դարձան սրճարան ու Արթին դրամները եւ գոնարեղէնները հանեց մէջտեղ դրաւ։ 28 պանքնոտս, 17 հատ երկաթուղիի արժեթուղթեր եւ 20 ոսկի կը պակսէին։ Արթին ըսաւ թէ պանքնոտները ու արժեթուղթերը իրենց յոյն ընկերոջ քովն են. իսկ 20 ոսկիները ինք ծախսեր զանկին հիւանդութիւնը համար։ Ընդհանուր պակասը հետեւաբար 240 ոսկի է։ Արթին եւ Յովհաննէս ոստիկանութեան զուարաւորդուեցան. Յոյն աւազակը կը փնտռուի։

ԲԱՐԻԶԷՆ Հայու մը սպանման լուրը կու գայ։ Կարապետ Քապլեան անուն երեսուն չորս տարեկան Հայ մը, որ «Իսմա՛ն քաքաւէթ» կը ծախէ եղեր, Մանսարիոսի գիներտուներէն մէկուն մէջ կռուի կը բռնուի Վասիլ Անթոնեանի անուն գինով Յոյնի մը հետ։ Վասիլ հակառակ Քապլէեանի տուած խուսափումներուն, վերջապէս կը յարձակի անոր վրայ եւ դաշոյնի եօթը հարուածներով մահամերձ վիճակի մէջ կը ձգէ զայն։ Վիրաւորեալը Լառիպուաղիէի հիւանդանոցը կը փոխադրուի, յուսահատական վիճակի մէջ։ Ոճրագործը ձերբակալուած է։

ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎՈՒՆ մէջ նոր շինուած քանի մը փարոսներու ընդունելութիւնը կատարելու համար մօտ օրէն յանձնաժողով մը պիտի ղրկուի։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂի կայարանին մօտ մանաւոր չէնք մը պիտի շինուի, պաշտօնեաներու բնակութեան յատուկ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղեայ եւ Սելանիկ--Կ. Պոլիս գիծին ընկերութիւնները չոր լուրիային փոխադրողչէքը դեղչած են։

ՍԻՐԱՑԻՆ.—Լանկա, Զինիլի Պոսթան բնակող Մկրտիչ անուն մէկը՝ իր տունին վարձակալ Գոնարիկ անուն 20 տարու կնկան մը հետ սիրային յարաբերութիւններ հաստատած էր։ Սակայն Գոնարիկ՝ Մկրտիչը կը խաբէր։ Աւետիս անուն բեռնակիրի մը հետ ալ գործ ունէր։ Մկրտիչ ատիկա իմանալով, Գոնարիկին կը պատուիրէ մէկ մրն ալ չտեսնուիլ Աւետիսին հետ։ Սակայն իմանալի հոն՝ որ Գոնար Աւետիսէն յղի մնացած եւ ալ ձանձրացած էր Մկրտիչէն։ Այս միջոցին Գոնար կ'իմանայ թէ իր սիրածը՝ Աւետիս՝ հիւանդ պառկած է Ֆրանսիւանգանոցը։ Ամէն փանդ աչք առնելով, կ'երթայ հիւանդանոց եւ Աւետիսին հետ բաւական կը տեսակցի։ Իրիկուան, Մկրտիչ Գոնարին հիւանդանոց երթալը իմանալով, ոստիկ կոչ մը կ'ուղէ անոր հետ, որուն վրայ կինը մէկէն ի մէկ հիւրընկալով, կը մեռնի։ Թաղապետական բժիշկ Ալլահվէրտի էֆ. քննելով դիակը հաստատեց թէ Գոնար երեքուկէս ամսու յղի էր եւ թունաւորուելով մեռած է։ Մկրտիչ ձերբակալուեցաւ։ Գոնարի վարմինը՝ երէկ ոստիկանութեան բժիշկներուն կողմէ քննուեցաւ։ Նախանձոտ Մկրտիչ՝ իր վրէժը լուծելու համար Գոնարի թէյին մէջ քիմիական բաղադրութիւն մը դրեր է եղեր։

ԲԵՐԱՑԻ ՍԻՒՌԲ.— Երէկ գիշեր Բերայի Սիրքը լեցուած էր խուռն բազմութեամբ մը։ Այս իրիկուն դարձեալ զանազան ներկայացումներ կան։ Այս իրիկուն առաջին անգամ բլլալով հանդէսը պիտի փակուի La Gran Via բանթոմիմով որ նորութիւն մըն է Պոլսոյ համար։ Մեծ attraction՝ներ։ Զարեւչարթի իրիկուն դիւանպիտանական 8դ երեկոյթ.—Soirée Diplomatique — փոխուած ծրագիրով եւ նոր Début՝ներ։ Մեծ սպասում կայ։ Պիտի ներկայացուի La Gran Via բանթոմիմը շատ փայլուն կերպով։

ՔՐՈՆԻԿ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ակից առաջ արդէն գրեցինք Խան Ժողովին այն որոշումը, որով Մոլսէս եպս. Կէորիւքեան հրաւիրակ կը կարգուէր, որ Երուսաղէմ երթալով Նորին Ամենապատուութիւն Խապաեան Տ. Սահակ Սրբազանը ուղղակի Սիս պիտի առաջնորդէ եւ հոն ալ Կաթողիկոսի Օծման արարողութեանց ատեն, իբր Պոլսոյ Պատրիարքութեան պատուիրակ ներկայ պիտի գտնուի։ Այժմ կը հաղորդուի թէ Ամեն. Տ. Խապաեան Սրբազան Սիսի մէջ Կաթողիկոս օծուելէն վերջ մայրաքաղաքս պիտի գայ, իր երախտագիտական զգացումները յայտնելու համար յոտս Նորին Կայսերական Վեհափառութեան։ Ամեն. Տ. Խապաեան Սրբազան այս առթիւ մանրամասն տեսակցութիւններ պիտի ունենայ նաեւ Ս. Պատրիարքին հետ, Կիլիկիոյ վիճակային գործոց կարգադրութեան համար։

*** Ատանայի մեր մասնաւոր թղթակիցը հետեւեալ նամակը ղրկած է մեզ. Ամեն. Տ. Սահակ Սրբազանի միաձայնութեամբ Կաթողիկոս ընտրուելէն շաբաթ մը վերջը.—

ԱՏԱՆԱ, 23 հոկտ.

Ղեւոնդ Ծ. Վ. Թուր Սարգսեան կիլիկիի օրուան քարոզի պաշտօնը ստանալէ ետքը, ազգին Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար, նոյնպէս ազգին Ատանայի Վեհ. Կուսակալին համար եւ չնորհակալութիւն յայտնելու այն ամէն տեսակ գիւրութիւններու փոխարէն զոր նորին Վեհափառութիւնը անպակաս կ'ընէ։ Ընտրական գործերուն մէջ ցոյց տուած եռանդուն գործունէութեան եւ չնորհներէն ետոյ, Վեհ. Կուսակալը արտօնեց Ս. Աստուածածին եկեղեցոյ զանգակատունը չինութիւնը, կուսակալութեան թարգման Աւետիս էֆ. Սիսլիանի միջոցաւ։ Երբ Դեր. քարոզիչը այս լուրը աւետեց բեմէն, ուրախութեան ժպիտ մը ժողովրդեան դէմքերուն վրայ արտայայտուիլ սկսաւ. (զանգակատունը չինութիւնը ատենէ մը ի վեր յետաձգուած էր)։ Յետոյ քարոզիչ Հայր Սուրբը նորընտիր Կաթողիկոսին կենսագրական կարեւոր նօթերը թուեց եւ ըսաւ թէ Վեհ. Սուլթան Հայրիարքը Կայսեր մասնաւոր հոգածութեան եւ իր հպատակներուն համար տածած սիրոյն չնորհիւ պիտի վայելէնք եւ պիտի ունենանք Ամեն. Խապաեան Սահակ Սրբազանի նման չքնաղ ձիրքերով օժտուած հովուապետ մը։ Եւ կրկին աղօթեց Վեհ. Սուլթանին թանկագին կենացը, որուն «Ամէն»ներով ձայնակցեցաւ ստուար բազմութիւնը։ Ղեւոնդ վարդապետ Խապաեան, Ամեն. Սահակ Սրբազանին հայրական ողջոյնը հաղորդեց ժողովրդեան։ Ամսոյս 19ի կէս օրին նորընտիր Կաթողիկոսէն հեռագիրներ եկան Վեհ. Կուսակալ Պահրի փաշայի, Կաթողիկոսական Տեղապահ Բէք-Զէեան Սրբազանի, Առաջնորդական Տեղապահ Տ. Գրիգոր Հայր Ներկարարեանի, Քաղ. ժողովի, Թաղ. Խորհրդոյ, հոգաբարձութեան, վարժարանի Տնօրէնութեան եւ Ուսուցչական մարմնոյն, հեռագիրներու, ամէնն ալ չնորհակալութիւններով եւ բարեմաղթութիւններով լի էին։ Միայն թէ քիչ մը ուշացած էին, ինչ որ կը տեսնուի հեռագիրներուն թուականներէն։ Ամսոյս 21ին Պատրիարքարանի պատուիրակ Դեր. Մովսէս Սրբազան հետեւեալ հեռագիրը ստացաւ.—

«Նորընտիր Վեհ. Սուլթանին եւ քուէից միաձայնութեամբ Կաթողիկոս ընտրուելուս առթիւ, մինչեւ հիմա հասած չնորհաւորական հեռագիրներուն համար գոհունակութիւնս կը յայտնեմ ձեզի եւ ընտրողական ժողովին։»

ՍԱՀԱԿ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Իսկ հոգաբարձութեան եւ վարժարանի տնօրէնութեան, ինչպէս նաեւ ուսուցիչներուն հասած հեռագիրն է հետեւեալը.—

«Ձեր չնորհաւորութեանց առթիւ. գոհունակութիւնս յայտնելով ձեզ եւ բոլոր ուսուցիչներուն յաջողութիւն կը մաղթեմ.»

ՍԱՀԱԿ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Կաթողիկոսական ընտրութենէն անմիջապէս յետոյ, յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, դրամ հաւաքելով կաթողիկոսարեւսագէմ Ատանա բերելու եւ Առաջնորդարան նորոգելու համար։ Այս յանձնախմբին նախագահն է Տեղապահ Հայրը եւ անդամներ, Տիարք Գալուստ Կիւլէնկեան, Դաւիթ Ո ղբ ոյեան, Մկրտիչ Եղիազեան, Սամուէլ Ա. Եսայեան, Կիրակոս Բէլիշեան եւ Կիրակոս Մաս. Ա. Եսայեան։ Յանձնախումբը Վեհ. Կուսակալին որոշումով եւ հրամանով գործի սկսաւ որ մինչեւ 150 օսմանեան ոսկի պիտի հաւաքէ։ Ցարդ բաւական հաւաքուեցաւ արդէն։ Ատանայէն պատգամաւորութիւն մը պիտի կազմուի երկու կղերական եւ երկու աշխարհական անդամներէ բաղկացեալ, Ս. Երուսաղէմ երթալով Նորընտիր Կաթողիկոսը Ատանա բերելու համար։ Կ'ըսուի թէ ընտրելի պատգամաւորներ՝ որոնք դիրքի տէր անձեր պիտի ըլլան, իրենք պիտի ծախսեն ճամբորդութեան եւ այլ դրամներ։ Կը լսենք նաեւ թէ Մէրսինցիներն ալ իրենց կողմէ պատգամաւոր պիտի ղրկեն Երուսաղէմ, Նորընտիր Կաթողիկոսը պատուելու համար։

Ատանայի մէջ, ուր անքան չատ են երկրագործներ եւ բազմաթիւ բերրի արտեր, որոնք կը գտնուին Սիսնան գետին աջ ու ձախ եզերքները եւ կ'երկարին մինչեւ Մրջերկրական ծով եւ անգին Ատանայէ Սիս եւ Տարսոն, ցաւալի է ըսել թէ 6 ամսէ ի վեր կան արտեր որ անձ եւի երես չեն տեսած՝ իսկ շատեր ալ 7 ամսէ ի վեր։ Այս պարագան տեղացի գիւղացիներուն մտահոգութեան պատճառ սկսած է բլլալ։ Հողագործներէն ոմանք իրենց արտերը ցանած են եւ անձրեւի կը սպասեն, ոմանք ալ չը սերմանած անձրեւի պէտք ունին։ Թէպէտ երեք օրէ ի վեր ամպեր կը տեսնուին երկնից վրայ, բայց առատ անձրեւ չեն տար Օսմանիէի կողմը ցրդ անձրեւ տեղացած է։ Ատանայի համար ալ կը յուսանք նոյնը։

Տ. Ե. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

*** Ս. Պատրիարքը պաշտօնագրով մը Ս. Հայրապետին հաղորդեց Կիլիկիոյ կաթող. ընտրութեան արդիւնքը, յայտնելով միեւնոյն ատեն Ն Ս Օծութեան թէ Ամեն. Խապաեան Սրբազանի ընտրութիւնը կատարուած է օրինաւորապէս, Վեհ. Կայսեր բարեհաճ Իրատէին համաձայն, եւ ընտրողական ժողովի տեղեկագիրը հասած է լլալով. Կեդր. Վարչութիւնը հաստատած է զայն ու Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս հռչակած Ամեն. Տ. Սահակ Սրբազան Խապաեանը։ Ս. Պատրիարքը դրած է նաեւ Ն. Ս. Օծութեան թէ պէտք եղած թագրիրը մատուցուած է արդէն ձեռնհաս իշխանութեան, որպէս զի օր առաջ կայս. Պէրաթը չնորհուի եւ Կաթողիկոսական օծումը Սիսի մէջ տեղի ունենայ։

Տիկին Թագուհի Գարամանեան եւ Յարութիւն էֆ. Ինճիճեան մէյմէկ օսմանեան ոսկի նուիրած են Խասգիւղի Գայֆեան որբանոցին։

×

Պատր. Փոխանորդ Ճէվահիրճեան Սրբազանին տակաւութեան պատճառաւ երէկ, Լեւտրրտ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, ի դիմաց Ս. Պատրիարքին անգլիական դեսպանատուն գնաց Հմայեակ եպս. Դիմաքսեան եւ չնորհաւորութիւններ մատոյց։

×

Հելլենական դեսպան Իշխան Մաւրոքորդատոն չարաթ իրիկուն ուշ ատեն Ս. Պատրիարքին բնակարանը երթալով մայրաքաղաքէս մեկնելուն առթիւ իր հրաժեշտը մատոյց Ս. Պատրիարքին։ Ն. Սրբազնութիւնն ալ երէկ փոխադարձ այցելութեան գնաց եւ Իշխան Մաւրոքորդատոյի ողջերթ մաղթեց։

×

Ալաչկերտի առաջնորդական նախկին փոխանորդ եւ ներկայիս Ազիզամարայ միաբաններէն Տ. Մանրէ վրդ. Մարգարեանին ծայրագունութեան աստիճան տուած է Դեր. Տ. Սահակ Սրբազան։ Սրբազանը նոյն օրը ձեռնադրած է նաեւ երկու քահանայ, մէկը Անճիշէն՝ Տ. Եղիազար եւ միւսը Սենատանց գիւղէն Տ. Յուսիկ։

×

Պրն. Ֆ. Աբովեան, որ վերջերս Քարաքիլիսէի մէջ մեռաւ, տեղւոյն Հայոց եկեղեցիին չինութեան համար 4 կրպակ եւ 2000 բուպլի նուէր բրաւ։ Ակից զատ հանգուցեալը իր հարստութենէն բաժին հանած է նաեւ Մայր-Աթոռին եւ բարեգործական զանազան հաստատութիւններու։

×

Այսօր Իտալիոյ թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Պատր. Փոխանորդը, ի դիմաց Ս Պատրիարքին իտալական դեսպանատունը կ'երթայ չնորհաւորութիւններ մատուցանելու բոլոր սովորութեան։

×

Ակից առաջ բանտարկիներու նեղ չրջանակի մը մէջ ծանօթ էր արդէն թէ հանգուցեալ Միքայէլ Փորթուգալ փաշա կ'աշխատէր Եղիպտի լեզուաբանական ուսումնասիրութեան։ Այժմ կը հաղորդուի մեզ թէ հանգուցեալ փաշան այդ աշխատութիւնը ի գլուխ հանած եւ ժամանակին ձեռագիրը Վենետիկի Մխիթարեաններուն յանձնած բլլալով, այս միաբանութեան տպարանէն վերջերս հրատարակութեան յանձնուած է։

×

Երէկ մայրաքաղաքէս դէպի Մալթիա մեկնեցաւ մեր հանակերտի աշխատակիցը Տիար Խաչոյ Քէչիեան, որ այն տեղ իր ծնողաց քովն ատեն մը մնալէ յետոյ պիտի երթայ Խարբերդ հոն հաստատուելու համար եւ պիտի զբաղի գեղագրութեամբ։

×

Բարնակ էֆ. Մաղաքեան այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս դէպի Էտիրնէ եւ չրջակաները, այն տեղուանքը ներկայացնելով թերթս։

×

Յառաջիկայ երկուշաբթի Բերայի Ս Երրորդութեան եկեղեցւոյն մէջ տեղի կ'ունենայ ծանօթ վաճառական Գէորգ էֆ. Թոփալեանի որդւոյն Արմենակ էֆ. Թոփալեանի պսակադրութիւնը, Օր. Գիրանոյշ Թաշճեանի հետ, դուստր Սարգիս էֆ. Թաշճեանի։

ԳԵՐԱՑԱՐԴԵԼԻ

Լ. ԳՐԻԳՈՐԻՍ Ծ. Վ. ՄԷՐՃԱՆ ՃԵԱՆ

ՄԻԱՆՁՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԵՆԵՏԿՈՅ

Բահանայ զգօն եւ առաքինազարդ, յեռ կարճատեւ հիւանդութեան, կազդուրեալ Ս. Խորհրդովք Եկեղեցւոյ, աւանդեաց զիւր հոգին ի գիրկս Աստուծոյ յայսմ առաւօտս։

Եղբարք իւր Հոգեկից Հարք Մխիթարեանք Վենետկոյ, որպէս եւ Քոյրն, Եղբօրորդիքն Անտոն, Կարապետ եւ Զենոբ Մէրճան, Եղբօրդուստրն Այրի Տիկին Ա. Մէնկէնեանի, Գերդաստանք Մէնէվիբեան, Թրեանց, Բճարա, Ռէսիմեան եւ Մալխաս եւ համայն Ազգականք, ի խորսուգ համակեալ, հրաւիրեն զՅՅ. Բահանայս եւ զՀաւատացեալս, յաւարողութիւն Բահանայաբաղի, որ կատարեսցի յառաջիկայ Զորեքշաբաթուոջ, ի ժամ 4 առաւօտու, փոխադրելով ի Մըխիթարեան վարժարանէ որ ի Սագըզ Աղաճ յՈսկեբերան եկեղեցի։

Բերա, 28 Հոկտեմբեր 1902

14

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Յօդ. ԿԴ. — Նախորդ յօդուածին համաձայն նշանակուելիք մարդահամարի յանձնաժողովները գործի պիտի ձեռնարկեն. գաւառակներու կեդրոններէն սկսեալ իրաքանչիւր գիւղ պիտի պտտին, հոն գտնուող անձերու մարդահամարը պիտի բնեն, այսինքն մարդահամարի ցուցակին մէջ իրը տան տէրը եւ պետը ճանչցուած անձէն սկսելով, բոլոր արու եւ էգ զաւակները ու թոռները, բնտանիքին անրաժան եւ անոր անդամ համարուած մարդիկը։ Այս մարդահամարը եւ կատարուելիք քննութիւնները երկրորդ յօդուածին մէջ ցոյց տրուած հիմերուն վրայ պիտի հանդիսին։ Մարդահամար կատարուած տեղի մը բնակիչները երկու կարգի պիտի բաժնուին. ամուսնացեալ եւ բնակութիւն հաստատած անձերը տեղացի պիտի կոչուին, իսկ անոնք որ ամուրի են եւ վաճառականութեան, գիտութիւնն եւ արհեստ սորվելու համար առժամապէս կամ իրը հիւր կը բնակին, կամ ծառայութիւն, գործաւորութիւն կ'ընեն, այսպիսիները օտարական պիտի համարուին։ Առաջին կարգին վերաբերողները պիտի արձանագրուին գաւառակին ու մարդահամարի տոմարին մէջ։ Իսկ երկրորդ կարգի անձերը առձեռն տետրակներու մէջ զատ զատ պիտի արձանագրուին, մարդահամարի աւարտումէն յետոյ, օտարականներու յատուկ տոմարին մէջ արձանագրելու համար։ Իսկ այն ամէն գաղթականները, որոնք տեղաւորուած բլլալով իրր հիւր գտնուին, անջատ առձեռն տետրակներու մէջ պիտի արձանագրուին, յետոյ մարդահամարի բուն տոմարին մէջ արձանագրելու համար։ Նոյն արձանագրութեան գործողութիւնը պիտի կատարուի այն գաղթականներուն համար, որոնք վերջնական բնակութիւն հաստատած բլլան կամ ոչ, ինչպէս նաեւ այն աշիրէթները, որոնք առաջուընէ բնակութիւն հաստատած չբլլալով ամարանոց երթալու ստիպուած են եւ կամ անոնք որ դեռ բնակութիւն հաստատած չբլլալով. ամառ ձմեռ վրանաբնակ եւ իրենց ամառուան ու ձմեռուան բնակավայրերը որոշ են. առաջիններուն մարդահամարը պիտի կատարուի իրենց բնակած տեղին մէջ, իսկ վերջիններուն իրենց ձմեռած վայրին մէջ։ Ասոնց մարդահամարի գործողութիւնը պիտի կատարուի իրենց ձմեռանոցի եւ գաւառակներու կեդրոնները։ Գ. Պալֆուր իր կարգին խօսելով ըսաւ թէ, կը ցաւի Սալզպրի մարքիզին պաշտօնէ քաշուելուն համար, թէ ուրախ է Հարաւային Ափրիկէի մէջ խաղաղութեան վերահաստատուելուն եւ թէ հիմա ի վիճակի է հաստատական կերպով պատասխանելու այն երկու հարցումներուն որոնք կ'ուղղուէին իրեն պատերազմէն առաջ։ 1.—Անգլիական ժողովուրդը հիմակ ալ երբեմնի պէս կը փափաքի՞ խաղաղութեան, միեւնոյն ժամանակ պատրաստուելով պատերազմին եւ անոր պահանջած զոհողութիւններուն։ 2.—Անգլիական ազատաձեռնորհեալ գաղթականութիւնները փոխանակ կայսերական առեւտրական տան պարզ protection՝ի ընկերները բլլալու, միշտ պատրաստ մասնակցիս անոր չահերուն, առանց վնասներուն խառնուելու, տրամադիր են կռուելու կայսրութեան համար։ Ո՛րիշ խնդրի մը դայով, այսինքն թէ՝ երկանիկ պատերազմին պիտի յաջողէ՞ երկանիկ խաղաղութիւն մը, այս մասին Գ. Պալֆուր յուսալից խօսքեր ըսաւ, բայց առանց չափազանցուած լաւատեսութեան մը։

ՎԻԵՆՆԱ. Թէյեկրաֆը Գորէսբոնտենց Պիւռօ կը տեղեկանայ թէ՝ Վիեննայի գերմանական դեսպան Օյլենպուրկի Իշխանը հրաժարեցաւ այդ պաշտօնէն եւ թէ Հռոմի գերմանական դեսպան Կոմս Վէտէլ յաջողեց անոր։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 նոյ.—Շանկայը պարպելու մասին Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ գտնուած անհամաձայնութիւնը Խորհրդարանին մէջ բազմաթիւ հարցապնդումներու պատճառ եղաւ։

— «Պարաքօնդա» յածաւորակը ճամբայ ելաւ դէպի Պէրպէրա, այժմ տալու համար Սոմալիի մէջ տեղի ունեցած գործողութեանց։

ԿԱՐԵՒՈՐ

«Ծաղիկ»ի առաջին տարեշրջանը լրացած բլլալով, կը խնդրենք մեր այն գործակալներէն եւ բաժանորդներէն՝ որոնք տակաւին իրենց հաշիւները չեն փակած, որպէս զի փութան կարգադրել «Ծաղիկ»ի վերաբերող ամէն հաշիւ։ Իրենց կողմէ պատճառուած ո՛եւ է յապաղումի մի խանգարէ մեր հաշիւներուն կանոնաւորութիւնը։ Տարի մը ամբողջ, մենք մեր կողմէ ո՛եւ է ջանք չխնայեցինք իրենց հաճոյ բլլալու համար։ Ոչ մէկ զոհողութեան առջեւ կասեցանք, որ օրի յայտնուող եւ լրագրին վերաբերող ամէն կարգի խնդրանքներու գոհացնելու համար։ Իրենցմէ մեծ բան մը չենք խնդրեր փոխարէն, այլ կարգադրութիւնը մեզի հետ ունեցած հաշիւներնուն, որոնք որչա՛փ ալ աննշան բլլան՝ միշտ մեծ դեր մը կը խաղան թերթերու կանոնաւոր մատակարարութեան գործին մէջ։ Այս պատճառաւ մանաւանդ կը խնդրենք իրենցմէ՝ օր առաջ կարգադրել այդ առկախ հաշիւները։

ԲԵՐԱՑԻ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՌՆՈՒԱԾ ԳԵՂԵՑԿՈՒՆ ԾԱՅՐ ՀԵՏՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԳԷՈ ՄԸ

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

ՊԻՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵՆՔ ՄԵՏ ՕՐԷՆ ԵՐԲ "ՈՍԿԻ ՍԱՂԱՒԱՐՏ„Ը ԱՒԱՐՏԻ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 28 Հոկտ.

Օսմ. Գոն. Սեռ. Դ. Օ.Ո.	30	15
Ամէնէն բարձր գին »	30	19
» վար գին »	30	14
Բուլղէրի երկաթ. ֆր.	117	50
Ամէնէն բարձր գին »	118	—
» վար գին »	117	50
Թրանզիտ »	13	
—		
8 օրուան Քոնսոլիտ	335	
8 » Երկաթուղի	1	75
—		
ԲԱՂՏՈՒՄ, 29 Հոկտ.		
Օսմ. Գոն. Սեռ. Դ. Օ.Ո.	30	15
» ժամ 5ին »	30	15
Բուլղ. երկաթուղի ֆր.	117	50
» » ժամ 5ին »	117	37
—		
Թագաւոր Թիւրք Ռէժի	15	5
Ռիկարէթ, Սեռ. A	0	2
» » B	0	0
Պանգ տը Մէթէլին	8	50
Ագոհան սէ Թրամուէյ	1	52
Ժուլիանոս	1	32
Սօսէլեթ ա'Ասիւանս	3	38
Սօս. Օթ. տը Ֆիլ է տթ-Ֆ	19	—
Ագոհան Գոմմերսիալ	1	50
Թոպգափ Գոմբրէրշը	0	09
Լիթրբբրիզ Փէնէրալ	0	7
Անատոլու Երկաթ. Ագս.	11	13
» » Սեռի A	517	—
» » » B	512	—
Պանգ տը Սալոնիք Ագս.	464	—
5% Հէլլէնիք 1881	210	—
Պանգ Նասիոն. Ցուն.	415	50
Լոբիւմ	78	—
Թրանզիտ	140	—
Պոլսոյ Քարափի Ընկ.	182	50
Հերգօզի Ջրի Ընկ.	257	50
Փրամվէյի Ընկ.	496	—
Բրէսի Ֆոնսիէ Լիժիք.	261	75
—		
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	108	1/8
» » » չէք	109	12
Բարիզ » »	23	7
» » » չէք	23	—
Դէլիին անանկոս չէք	18	74
Իզմիրն Աւստրիական	21	81

ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ		
Անգլ. Ոսկի	109	37
20 Ֆրանգնոց	87	20
20 մարքնոց	107	—
Ռիալ Լիմբերիալ	90	—
Ֆրիմից	51	09
Մէճիտիէ արծաթ	108	—
Մէճիտիէ քաւորդ	107	05
Մէճիտիէ մանրուք	103	15
Պէշլիք	103	20
Մէթալիք	103	--
Բուլղի արծաթ	68	20
Հիլին	109	10
Եր. արծթ. Ֆրնս.	86	30
» » բուլղկն.	86	—
» » իտալկն.	81	20
Ռիէճնա	09	—
Բուլղի թղթադրամ	8	63
Ֆլորին »	9	06
Մարք »	107	10
Տրախմի »	37	20
Լիզ. ոսկի »	109	20
Ֆրանս. » »	87	15
Բուլղկն. » »	86	20
Գուլդ. » »	86	20
Իտալ. » »	85	20

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՌՈՄԱՆ եւ ԸՆԿ
Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, 42

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Գրքի յատուկ տպագրկն. բուշրերու Նամակի եւ տետրակի բուշրեր։
—
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐ
Մեծաքանակ եւ Փոքրաքանակ
—
ԳՐԱՖԻՆԵԱԿԻ,
ՏՊԱԳՐԱՏԱՆ ԵՒ
ԿԱԶՄԱՏԱՆ
ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ
—
ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐՈՒ
Բերեւանի Բազար, Նապի Խան։

ԱՊԱՌԻԿ ՄԷ ՈՒՆԻՆՔ
ՉՊԻՏԻ ՏԱՍ

ՀԱՅ ՍՆՏՈՒԿՃԻ
ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԼԼՃՃԵԱՆ
Էսկի-Զապիրի
Ճամբորդներու համար 5% զեղչ
Ամուրիներու համար 10% զեղչ
Աղջիկներու համար 50% զեղչ
Զոյս անգամ կարգուողներուն
ԶԻՒ

15
Յ. Ա. Ցանգարիէեան
15 ՇԱԲԱԹԷՆ ԿՐՑԱԾ
2-3 տարի անգլիական վարժարանները յաճախողներու հետ խօսիլ անգլերէն Օր. Մարգարեան

ՏՐՔ. Ս. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՆՈՑԻՆ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
Եանցի գարեջրատան վրայի յարկը
(ճիշդ Զըպուրճեանց դէմ)

Ամենատատիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով գիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։
Նորը, ճաշակաւոր եւ զիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, գէմքի ձեւաւորութիւն, բան տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։
Թմրեցուցիչ գեղերու եւ ամենատարբերակործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։
Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։
Ց. Գ. Վերջ մը տալու համար Ցաճախորդաց գանգատներուն, հրապարակաւ կ'ապդարարենք թէ ՄԵՆՔ Պոլսոյ կողմը մոռնա իւղ ՉՈՒՆԵՆՔ։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔԸ
ԲԱԶՄԱՊԱՏԿԵՐ
Հարպիկ քերականէն եւ գրբ. ընթերցանութեան եւ վարժութեան համար միակ դասագիրքն է։ Գինը 60 փարա։
Կեդրոնատեղի ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Ա. ՏՊԷՑ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳՈՒՈՐ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ
ԳԻՆ 20 ՂՐՇ. Թարգմանեց Ն. ՃԻՎԱՆԵԱՆ ԳԻՆ 20 ՂՐՇ.
Դիմել ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Կ. Պոլիս. Մեծքան փողոց թիւ 57

ՊԱՏԱՍԽԱՆ
Շատեր կը հարցնեն թէ՝ կարճ միջոցի մէջ Անգլերէն կամ Ֆրանսերէն սորվելու համար ՄԱՅՍՊԵՐՍԱՅԻՖ ՍԻՍԹԷՄԸ ո՞րկէ առնելու է։
Մի միայն ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԷՆ, երբ 30 ղրուշ ղրկէք, առանց թղթատարի ծախքի ձեռքերնիդ կը հասնի ապահովագրեալ։

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
Գրապուճակը ձրի կը տրուի փափաքողներու
13—30

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Պոլիս, Պահչէ Գաբու,
Հէյալ պէյ խանին կից, թիւ 10

ԱԶՆԻՒ ԹԷՅԵՐ
ԱԺԱՆ ԹԷՅԵՐ
ԹԷՅԻ ԸՆՏԻՐ ԽԱՌՆՈՒՐԴՆԵՐ
ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ-ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԹԷՅԻ ԽՈՌՆՈՒՐԴՆԵՐԸ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ՏԵՍԱԿՈՎ ԵՒ ԳԻՆՈՎ
Գաւառներէ կ'ընդունուին ամէն քանակութիւնամբ յանձնարարութիւններ եւ կը կատարուին ամենայն ճշդապահութիւնամբ։

ԵՌԱՆԿԻԻՆ ՄԱՐՔ ՀԱՅՈՎ
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ԼԱՍԹԻՔՆԵՐԸ ՈՒԺԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ԳՆԷՑԷՔ

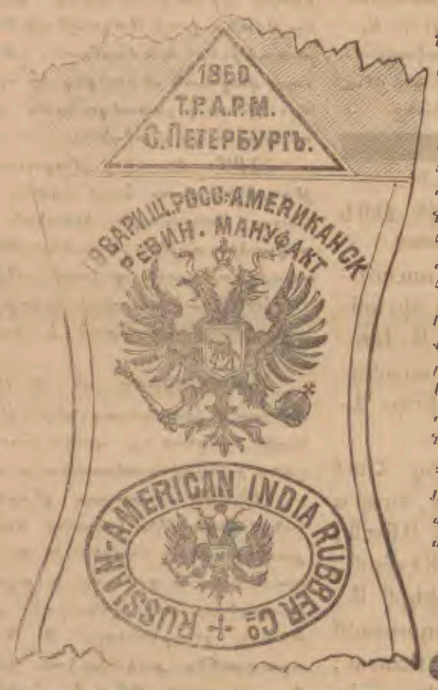

Իրենց տակաւնութեամբ եւ ազնուութեամբ ռուսական լաստիք կարողներուն գտած ընդունելութիւնը պատճառ եղած է որ շատ մը կեղծ ոգոզին հրապարակ հանուած պանններէ ոմանք ալ օգտուելով յաճախորդներու անգիտութենէն, իրր ռուսական ճշմարիտ լաստիք՝ միւնոյն գնով կը կլլեցնեն այս կեղծերը հասարակութեան։ Հետեւաբար ռուսական ճշմարիտ լաստիք գնելու համար անհրաժեշտ է ուշադրութիւն ընել լաստիքներուն տակի եռանկիւն մարքային, որուն մէջ պէտք է գրուած ըլլայ 1860 թուականն եւ ԱԼԷՆ ԲԵԴԵՐՄԱՆԻՐԿ բարդուածներէն լեզուով Ռուսական ճշմարիտ լաստիքներուն՝ կեղծերէն ունեցած դիմաբերութիւնն եռանկիւն մարքային այս պարունակութիւնն է։ հետեւաբար կը խնդրեմ որ խանութպաններէն այս մարքան պահանջէք։

Օսմ. երկիրներու համար միակ նեղ կայացուցիչ
14—24 Մ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՈՅՆ

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾ
Պոյլո, Պահչէ Գաբու, Պին-Պիր-Զեշիմին դիմաց

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Ակիտար, Իճատիէ, Տոզրատաճր փողոց իր բնակարանը։
Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Գաբու Պին-Պիր-Զեշիմին դիմաց
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ
ՄԵԾ Վ. ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԵՒ
ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 91

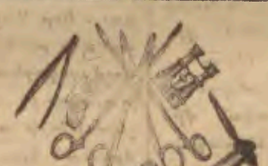

Այս վաճառատան մէջ, որ քիչ առենուան մը միջոցին կրցաւ առաջնակարգ գիրք մը գրաւել մեր հրապարակին վրայ, թէ՝ իր ծախած ապրանքներուն գեղեցկութեան ու ազնուութեան, եւ թէ՝ գիներու անհամեմատ աժնութեան պատճառաւ, կը ծախուին ամէն տեսակ վիրաբուժական եւ ակնաբուժական գործիքներ։
ԳԻՆԵՐԸ ՇԱՏ ԶԱՓԱՒՈՐ
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում։

Հրատարակեր Ա. ՍԱՐԻԱՆԸ
Տպագրեալ Գրատպարանի մէջ

SAMUEL MENASSÉ & Cie
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՏԵՍԱԿ ԹՂԹԵՂԻՆՑ
Պոլիս, Մարմարաճարշը, թիւ 8—10
Մասնաճիւղ Գալատիոյ մէջ
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ՀԱՆԹԱՌԱՏՈՒՆ
Մահմուտիէ փողոց, թիւ 25 Մահմուտիէ փողոց, թիւ 25

Փ. Ա. ԳԱԱՊԵՑԱՆ ԿՂԲԱՐՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԳԵՂՈՐԷՈՑ ԵՒ ՆԵՐԿԵՐՈՒՆ
Պոլիս, Մարմարաճարշը, Զալաթիա մէջ թիւ 24
Մեծ մրերի ճերկերու եւ գեղերու
Թարգմանչի գրասենեակ եւ գաղութագրատուն
Զարմանալի գիներ
Գաւառներէ յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին
Նոր կատարելիք գրասենեակ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԶՈՒՐ
ԱՌԱՆՑ ԴԻՄԱՑԻ ԵՒ ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԱՌԱՆՑՔԻ ՄԷՋ ԱՌԱՆՑ ՄԱՍՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՄԱՍՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԱՌԱՆՑ ՄԱՍՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԶՈՒՐ
Գրասենեակ եւ Գրատուն
Գալաթիա, Եէնի Ալիքը ճամբի կողմը Մարմարիտի խանին առաջ, թիւ 5
Հեռագրագիր՝ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԶՈՒՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԱՇԱՌԱՏՈՒՆ
360, Բերա, Մեծ-Փարզ, 360
Ամէն տեսակ գեղեցիկ գեղ առ դիմ առ դիմ

Ս. ՔՈՉԱՐԻՆ
Ամէն կարգի գրքեր, գրենիներ եւ գրասենեակի ամէն պատրաստութիւն։
Ամէն տեսակ եւ ամէն տեսակ գեղեցիկ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ
Պատկերներ ամենուրեքեն
Բազմաբնոյթի եւ մեծացում (ֆոտոգրաֆիայի) իրականացնող եւ չեմնիլ
Փափաքողներ ամենայն գիներու մէջ ալ պատկեր կը հանուին։

ՏԻՐԴ. ... ԱՆԱՄՆԱԲՈՅԾ
Բերա, Մեծ-Փարզ, Կասարա Պաղչի դրամի դիմ. թիւ 200
Դիմ. Գր. Գր. Գր